

Катілов О. В., Дмитрієв Д. В., Дмитрієва К. Ю., Макаров С. Ю.

КЛІНІЧНЕ обстеження ДИТИНИ

Третє видання, оновлене та доповнене

Вінниця
Нова Книга
2023

УДК 616-053.2-07
К49

Рекомендовано Державною установою “Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти МОЗ України” як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів МОЗ України (протокол засідання Комісії від 27.10.2016 р. № 3)

Автори:

О. В. Катілов, кандидат медичних наук, доцент
Д. В. Дмитрієв, кандидат медичних наук, доцент
К. Ю. Дмитрієва, кандидат медичних наук
С. Ю. Макаров, лікар загальної сімейної практики

Рецензенти:

д-р мед. наук, проф. Булат Л. М.
д-р мед. наук, проф. Нєдєльська С. М.
д-р мед. наук, проф. Больбот Ю. К.
д-р мед. наук, проф. Каблукова О. К.

Клінічне обстеження дитини : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів : перекл. з рос. / О. В. Катілов, Д. В. Дмитрієв, К. Ю. Дмитрієва, С. Ю. Макаров. – 3-те вид. оновл. та допов. – Вінниця : Нова Книга, 2023. – 536 с. : іл.

ISBN 978-966-382-947-0

У представленому навчальному посібнику, з урахуванням аналізу концепцій вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл, викладено основи і принципи клінічного обстеження дитини.

Книга призначена для студентів медичних університетів, лікарів-інтернів та лікарів-педіатрів-початківців, а також лікарів загальної практики.

УДК 616-053.2-07

ЗМІСТ

Передмова	7
Список умовних скорочень	8
Загальний огляд дитини	10
Оцінка ступеня важкості загального стану.....	10
Основні принципи оцінки фізичного розвитку дитини старше 1-го місяця	12
Загальні закономірності фізичного розвитку дитини	19
Оцінка фізичного розвитку новонародженого	23
Правила вимірювання антропометричних показників	24
Семіотика порушення фізичного розвитку	25
Діагностика і семіотика захворювань шкіри	31
Клінічна анатомія і фізіологія шкіри	31
Анатомо-фізіологічні особливості шкіри у дітей.....	33
Особливості шкіри в періоді новонародженості	35
Клінічне обстеження	37
Основні (фізикальні) методи обстеження.....	37
Опитування й огляд.....	37
Пальпація.....	45
Додаткові методи обстеження	46
Загальна семіотика і диференційна діагностика захворювань шкіри	47
Дисплазія і дистрофія шкіри	47
Інфекційні захворювання шкіри	49
Алергічні і токсико-алергічні захворювання	60
Зміни шкіри при неінфекційних захворюваннях.....	60
Принципи диференційної діагностики алергійних та інфекційних висипань	65
Синдром геморагічного висипу.....	68
Судинні утворення шкіри.....	70
Порушення пігментації шкіри	71
Діагностика і семіотика уражень лімфатичних вузлів	75
Клінічна анатомія і фізіологія лімфатичних вузлів	75
Клінічне обстеження лімфатичних вузлів	79
Основні (фізикальні) методи обстеження.....	79
Огляд.....	79
Пальпація.....	79
Загальна семіотика уражень лімфатичних вузлів.....	81
Анатомо-фізіологічні особливості кісткової системи	84

Діагностика і семіотика захворювань кісткової системи	84
Клінічне обстеження кісткової системи.....	91
Основні (фізикальні) методи обстеження.....	91
Огляд.....	92
Пальпація кісткової системи.....	99
Загальна семіотика порушень кісткової системи.....	101
Патологія зубів.....	101
Мікроцефалія.....	101
Краніосиностоз (краніостеноз).....	102
Макроцефалія.....	103
Рахіт.....	104
Дисплазія кульшових суглобів.....	105
Діагностика і семіотика захворювань м'язової системи	109
Анатомо-фізіологічні особливості м'язової системи.....	109
Клінічне обстеження і семіотика порушень м'язової системи.....	111
Діагностика і семіотика захворювань респіраторної системи	116
Клінічна анатомія і фізіологія респіраторної системи.....	116
Клінічне обстеження респіраторної системи.....	122
Основні (фізикальні) методи обстеження.....	122
Опитування.....	122
Огляд.....	126
Пальпація.....	139
Перкусія.....	141
Аускультация.....	146
Додаткові методи обстеження.....	159
Рентгендіагностика.....	159
Спірометрія.....	166
Пікфлоуметрія.....	170
Загальна семіотика захворювань респіраторної системи у дітей.....	173
ГРВІ.....	173
Гострий ларинготрахеїт.....	176
Гострий тонзиліт. Тонзилофарингіт.....	178
Гострий бронхіт.....	180
Бронхіальна астма.....	181
Пневмонія.....	184
Плеврит.....	187
Диференційна діагностика респіраторного диспное у дітей.....	189
Діагностика і семіотика захворювань серцево-судинної системи	210
Клінічна фізіологія роботи серця.....	210
Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи у дітей.....	215
Внутрішньоутробний кровообіг плода.....	217
Клінічне обстеження серцево-судинної системи.....	219
Основні (фізикальні) методи обстеження.....	219
Опитування.....	219
Огляд.....	221
Пальпація.....	224
Аускультация.....	234
Додаткові методи обстеження.....	247

Електрокардіографія	247
Рентгенографія	268
Загальна семіотика захворювань серцево-судинної системи у дітей.....	269
Діагностика і семіотика захворювань сечовидільної системи	278
Клінічна фізіологія роботи нирок	278
Анатомо-фізіологічні особливості сечовидільної системи у дітей.....	284
Клінічне обстеження сечовидільної системи.....	285
Основні (фізикальні) методи обстеження.....	286
Опитування.....	286
Огляд.....	286
Пальпація і перкусія.....	288
Додаткові методи обстеження	290
Лабораторні методи	290
Інструментальні методи.....	305
Загальна семіотика захворювань сечовидільної системи	310
Діагностика і семіотика захворювань шлунково-кишкового тракту	317
Клінічна фізіологія шлунково-кишкового тракту.....	317
Анатомо-фізіологічні особливості шлунково-кишкового тракту у дітей	322
Клінічне обстеження шлунково-кишкової системи	325
Основні (фізикальні) методи обстеження.....	325
Опитування.....	325
Огляд.....	334
Аускультация ділянки живота.....	342
Перкусія.....	344
Пальпація.....	346
Додаткові методи обстеження	351
Лабораторні методи	351
Інструментальні методи.....	356
Загальна семіотика захворювань ШКТ у дітей.....	359
Діагностика і семіотика захворювань ЛОР-органів	368
Клінічна анатомія ЛОР-органів та фізіологія слуху.....	368
Основні методи обстеження ЛОР-органів	377
Додаткові методи обстеження ЛОР-органів	388
Діагностика і семіотика захворювань нервової системи.....	391
Клінічна фізіологія нервової системи.....	391
Клінічна оцінка неврологічного статусу і семіотика порушень у новонароджених і дітей раннього віку.....	394
Орієнтовна динаміка психомоторного розвитку дитини перших років життя	405
Клінічна оцінка неврологічного статусу і семіотика порушень у дітей старшого віку та підлітків	408
Стигми дисембріогенезу.....	415
Менінгіт.....	417
Енцефаліт	419
Гідроцефалія.....	419
Дитячий церебральний параліч.....	421

Діагностика і семіотика захворювань ендокринної системи	423
Клінічна фізіологія ендокринної системи	423
Клінічне дослідження ендокринної системи	440
Семіотика основних захворювань ендокринних залоз	446
Порушення росту у дітей	446
Захворювання гіпоталамо-гіпофізарної системи	451
Захворювання щитоподібної залози	453
Захворювання наднирників	456
Захворювання підшлункової залози	458
Захворювання статевих залоз	460
Діагностика і семіотика захворювань системи крові	462
Клінічна фізіологія системи крові	462
Клінічне обстеження системи крові	466
Додаткові методи обстеження	468
Лабораторні методи	468
Семіотика захворювань крові	484
Синдром анемії	485
Залізодефіцитна анемія	486
B_{12} - і фолієводефіцитна анемії	488
Гемолітичні анемії	488
Синдром перевантаження залізом	489
Геморагічний синдром	489
Мієлодиспластичний синдром	495
Можливості ультразвукового дослідження в клінічному обстеженні	496
Основні принципи ультразвукового дослідження	496
Ультразвукове дослідження шкіри	498
Ультразвукове дослідження лімфатичних вузлів	501
Ультразвукове обстеження опорно-рухового апарату	504
Ультразвукова діагностика захворювань респіраторної системи	508
Ультразвукова діагностика захворювань серця (ехокардіографія)	512
Ультразвукова діагностика захворювань сечовивідної системи	514
Ультразвукова діагностика захворювань шлунково-кишкового тракту	517
Ультразвукова діагностика захворювань головного мозку (нейросонографія)	520
Ультразвукова діагностика захворювань ендокринної системи	523
Клінічне обстеження дитини в критичному стані	527
Список літератури	534

Навчальне видання

Катілов Олександр Васильович
Дмитрієв Дмитро Валерійович
Дмитрієва Катерина Юріївна
Макаров Сергій Юрійович

Клінічне обстеження дитини

Навчальний посібник

Редактор *В. О. Парфенюк*
Технічні редактори: *Ж. С. Швець*
Художник-ілюстратор: *Д. О. Волощук, І. Савчук*
Коректор *Л. Я. Шутова*
Комп'ютерна верстка та дизайн: *О. С. Парфенюк*

Підписано до друку 08.05.23. Формат 70×100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Arsenal. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 43,21. Зам. № 2314.

ПП “Нова Книга”
21029, м. Вінниця, вул. М. Ващука, 20
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2646 від 11.10.2006 р.
Тел. (0432) 56 01 87, моб. (067) 656 26 50
E-mail: info@novaknyha.com.ua
www.nk.in.ua